...ԵՐՈՐԴ ՏԱՐԻ — ԹԻՒ — 1279 — ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ — 24 — ՕԳՈՍՏՈՍ — 1872

ԳԱՅՄԱՆՔ

Տարեկան գին ի Կ. Պոլիս համար 180 ղր.
» Գաւառաց » 10 մէճ.
Վեցամսեայ ի Կ. Պոլիս » 90 ղր.
» Գաւառաց » 5 մէճ.
Իւրաքանչիւր թերթի գին 50 փր.
Ծանուցման տողը մէկ անգամի համար 3 ղրուշ, երկու անգամի համար 2 ղրուշ, աւելի անգամներու համար զատ սակարկութիւն կ'ըլլայ։

ՄԱՍԻՍ

ԼՐԱԳԻՐ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

ԳԱՅՄԱՆՔ

Դուրս գալած լրագրոյ քաղաքականութեան վրայ է։
Լրագրոյ վերաբերեալ նամակ կամ որ եւ իցէ գրութիւն խմբագիր ... ուղղուի, Կ. Պոլիս, Ջիղերի-խան, Մասիսի գրասենեակը։
Ծանուցման ծախքը չվճարուած նամակ չընդունուիր։

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼԻՍ 24 ՕԳՈՍՏՈՍ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

Սերվիոյ Միլանո իշխանը, որ մեր օրս լինելուն պատճառաւ հասարակական գործոց չէր կրնար խառնուիլ, օգոստ. 12ին Սերվիոյ ամենախնամութեան արտահայտած, տարիքին համեմատ կառավարութեան ղեկը ձեռքն առաւ եւ այս առթիւ հրատարակեց յայտարարութիւն մը Սերվիացւոց։

Յայտարարութիւն որ անկեղծ խօսեցաւ է։

Սերվիոյ փրկութեան համար օրինաւոր պահանջած համաձայն կայսերական հրովարտակին եւ ազգային ամենամեծ ժողովոյն հաճութեամբ իշխանութեան կառավարութիւնը այսօր ձեռք կառնում, իրրեւ ժառանգ իշխան Սերվիոյ, շնորհիւ Աստուծոյ եւ կամօք ազգին։

«Սերվիացիք,

«Երբ ուրիշ չորս տարի առաջ, դեռ տղայ եւ անփորձ, Սերվիոյ գահն ելայ, ձեր ինծ ցոյց տուած ընդհանուր համակրութեան մէջ իմ մեծ պատասխանատու պաշտօնին եւ Սերվիոյ ծառայութեան վրայ ձեր զինուորեալ ... Այն օրէն ի վեր ... թագաւորութեան միջոցին ձեր անձնուիրութեան եւ հաւատարմութեան քաղաք մեծցած, հաւատացեալ մը կը հաստատեմ այսօր թէ մեծ ... շնորհակալութեան յայտնել ազգիս երախտապարտ ... կ'ըլլամ ... զօրքս, կղերին, պաշտօնատարաց, մի խօսքով բոլոր ... անոր որ պէտք է ... ժամերու մէջ Սերվիոյ ... համակրութեամբ ... ։

«Մանաւանդ երախտագիտութեան կը զգամ այն ... եւ հայրենասէր անձանց ... իրենց ... թոյլ ... որ ...

«Իմ ... քն եւ ... իմ ... Սերվիոյ ... ։

եւ իբրեւ առաջ առաջնորդէ մեզ ի պայծառ ապագայն Սերվիոյ։

«Ազգային մեծ ժողովոյն եւ խորհրդականութեան համաձայնութեամբ օրէնքն պաշտպանել եւ հաստատել ամենազգութեան բարիքը ... կը համարիմ զիս որ իմ պաշտօնութեան իբրեւ ամենամեծ ... Ամենայն ... կը համարիմ ... հաստատուն պահել մեր ազգային կարգը եւ ... այս ... ։

«Ազգային այս մեծ գործը կատարելու համար Աղգային ժողովոյ հետ խորհրդակցութեամբ ... ամեն ... բարգաւաճման ... ։ Եթէ մեր երկրին ամեն կողմը ... կարեւորութեան ... բայց եւ ... կը ... ։

«Պետութեան պաշտօնատարք ... իրենց ... ։

Բայց մեր ամեն ջանքը ... ։ Այս համար ... Սերվիացիք ... ։ Ձեզ ... ։

Ջանանք ... ։

«Աստուածային նախախնամութիւնը ... ։

Սերվիոյ Միլանո իշխանին ... ։

«Ամենայն ... ։

(…)

Աւարտեալ 'ի Պելկրատ ՄԻԼԱՆ Մ. ՕԲ-
19/22 օգոստ. 1872 ՐԷՆՈՎԻՉ Դ.
ԻՇԽԱՆ ՍԵՐՎԻՈՅ

ՎԵՐՋԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Լոնտրա 31 օգոստ.

Թագուհին ... ։

Լոնտրա 3 սեպտ.

Մաստրիտէն ... ։

Պէրլին 3 սեպտ.

... ։

Հռոմ 3 սեպտ.

Փարիզ ... ։

Պէրլին 3 սեպտ.

Այս ... ։

Հռոմ 2 սեպտ.

Փարիզ ... ։

Լոնտրա 3 սեպտ.

Օսմ. փոխ. 52 1/2
փոխ. 1869 64 1/4
» 1871 73 1/2
Իտալ. փոխ. 92 5/8
Եգիպտ. 20—21
Թուրք 41—42 1/2

Կ. Պոլիս 31 օգոստ.

Երկրորդ Մ. Ն. Փ. 19 1/4
Ոսկի 12,200 Հանր.

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

... ։

... ։

... ։

... ։

... ։

... ։

տարակերպ հաճութիւն չեն տար ։ Իրենց կարծիքն այս է թէ Պուլղար կղերին անզգամները կանոնական խիստ պատժոց կրնան ենթարկել Կ. Պոլսոյ եկեղեցւոյն հիմնական արտօնութիւններն ոտնակոխ ընելուն համար ։ Անկէց անդին պէտք չէ անցնիլ, կըսեն ։ Եւ կուզեն որ մեղմեցուցիչ միջոցաւ ժամանակ տրուի զղջալու եւ եկեղեցւոյ փարախը դառնալու։

Անկէց զատ Պուլղար եպիսկոպոսաց ընթացքին մէջ քաղաքական պատճառ չեն գտներ հերձուած հրատարակելու Օրթոտոքս եկեղեցւոյն մէջ ․ որովհետեւ հերձուածոյ հրատարակութիւնը ծանր հետեւանք կրնայ ունենալ եւ նոյն իսկ Յունաց պատրիարքարանին վնասակար լինել։

Այս տարակարծ կարծեաց հետեւանքն եղաւ Ժողովին գումարումն յետաձգել եւ մինչեւ իսկ կարծիքներու հայ մասնաւոր գումարել ։

Հրապարակը Ժամանակը գրուած ժամանակ կը լսուի թէ Շիրվանի—Զատէ Մէհմէտ Ռիւշտի փաշան Հանքերու եւ Տնտեսութեան վերատեսչութեան նշանակուած ։

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼԻՍ

ԵՕՀԱՄԸ ԹՈՒՄՈՒՍԻՒ

23 օգոստ.	չորեքշաբթի իրիկուն	57	9
24 »	հինգշաբթի առաւօտ		
	բացուեցաւ	57	10½
	կէս օր	57	18½

Կ. Պոլիս 24 օգոստ.

Ամսէ[illegible] ծխախոտի բաժնետ	Ոսկ. լիր.		11,10
Փոխարժ. »	»	Օսմ.	» 15,30
Փոխառ. Օսմ—Ֆրանք			10,32
Պրիվիլեճիաց	»	Ձր.	184,75
Փոխ. 1863	»	»	343
» 1865	»	»	333
» 1869	»	»	322
Թրամուեյ		Օսմ. լիր.	12,46

ԱԶԳԱՅԻՆ

ԱՌԱՋԱՐԿՈՒԹԻՒՆ

ԱՌ Ս. ՊԱՏՐԻԱՐՔ ՀԱՅՐ ԵՒ ՆԵՐԿԱՅԻ ՔԱՂ. ԺՈՂՈՎ

Ըստ վերջին սահմանադրական արտօնութեան, Քաղ. Ժողովոյ յանձնուած Ազգային լուսաւորական ընդհանուր գործոց տեսչութիւն ու անոր վրայ ընդհանրապէս խորհելու, խօսելու եւ որոշելու ընդունելով, կուգամ այժմ ազգին հանրական գործոց յառաջադիմութեան 'ի նպաստ մասնաւոր մը ներկայացնել Քաղ. Ժողովոյն եւ իր Ս. Նախագահին ։

Նկատելով որ Ցաճկատանի ամենէն բարձրագոյն վարժարանն Սուլթանի բժշկական վարժարանն է, որ ամեն կարգի հպատակաց համար հաւասարապէս բաց է ուսանողաց մէն եւ այդ վարժարանէն էր որ այժմ ազգիս նշանաւոր եւ բազմաթիւ բժշկաց ամենափառ ծառայող, ու հիւ ու համապատասխանող կատարեալ ճշմարիտ, հետեւորդ մինչեւ հիմայ ալ ու ամսականներ անզատ, ('ի բաց թողլով այն չափ մը բարձրաստիճան բժիշկ հայ պաշտօնեայները որ պետութեան գործոց մէջ մեծ դիրք պաշտօն կը վարեն եւ մինչեւ երեւելութեան հասած են այդ արժանի վարժարանին ուսմանց ընթացքին համար) կրնան ըսել, եւ ինչպէս որ հիմակ ալ, որ ազգին մէջ գտնուած մէկ քանի գիտնական հոյակերպ արժանի երիտասարդներն որ բուժի վարժարանին ուսանողները միայն կրնան ակներեւ իրաւամբ եւ արդեամբ. Նկատելով որ 400 էն աւելի ցանկի աշակերտաց վարժարանի մէջ միայն 40 հայ ուսանող գտնուիլը նոյն իսկ Նորին բարեխնամ ու Օսմանեան կայսեր արքայական ու հայրենասէր բարձր կամաց եւ նիւթ—Հանէի գործին բա-

րոզած հաւասարութեան սկզբանց լիովին չհամապատասխաններ ։

Կատարեալ որ Ս. Պատրիարքն եւ Նոր Քաղ. Ժողովն այդ թերութիւնը մը խնդրեն եւ 40 թիւը հարիւրի հասցնել տան ։

Եւ որքէն այս 40 ուսանողներն ալ որ այսօր կընդունուին, մեր ամբողջ չհասած պատրիարքի մէկ եւ ներքոյ գոյն Ժողովի մը թաքթիրաթի ընդունուած ու վաւերացած են ։

Որչափ ուսումնական մեծ դիւրութիւն գործած պիտի ըլլար Ս. Պատրիարքն եւ Նոր Քաղ. Ժողովը եթէ այն խնդիրն իր խնդրոյ կարգին անցընէին յառաջ Բ. Դրան խնդրոյ կարգն ալ անցնել տան եւ որքէն հիմակ ալ ճիշդ տասնն է, զի նոյն գործոցն առաջնորդութիւնը կը լսուի եղեր ։ Որ մը ամեն առաւ հարիւրական գիտուն եւ բժիշկ երիտասարդներ պիտի ունենանք, որք ուղղին գրական մարդն ու գրական արժանաւոր պիտի լինին ։

Անցեալ օր Բ. Դրան բարձրաստիճան հայ պաշտօնակալի մը հետ խօսած ատենս երբ այս մասնաւորին վրայ ալ ուրախ լսել թէ սորբեն քանիցս եւ անձամբ պատրիարքարանը գնացած եւ Ս. Պատրիարքին առաջարկած էմ որ այդ 40 թիւը 100 ի հասնելու խնդրանք մը մատուցանէ. . . Ժողովոյն, (որ եւ ալ կը գտնուիմ արդէն) եւ գործադրութեան մասին կայսերական, Պատրիարքարանը յարդ. ամսօրներ կեցաւ այս մասին, եւ առոր անզգայութիւն կրնամ եւ ոչ անտարբերութիւն։

Մեր պաշտօնեայները գիտնական որ ազգի մը մէկ գիտնական պէտք ունի չառ մեծ եւ մեզ իր այդքին ամբողջ պատրաստ է, մէկ ամեն է որ ազգը գիտնական պաշտօնեաներ ունենայ եւ ոչ թէ Սոփիա, Հռոմէ, Պօղէմ քաղաք արձակէն գլուխն առնելու ամենապաշտական կամ հօղէ երկրագործ խոստումներ։

Մէկ քանի առ բանասեղծութիւն գիտէ, մէկ քանի վերացական գաղափարներ ունենալ բանաստեղծութիւն կրնա ըլլալ չէ։ Ազգային պաշտօնեայք բանասեղծներ չեն ուզեր այլ գործնական եւ գիտնական մարդիկ կուզեն ։

Մաս այն ազգին որ ունէր գործնական գործ մը մէջ վերացական պաշտօնեայներէ կը կառավարուի կործանման մօտ է եւ անճարակելի ։

Տ. ԼՈՒՍԻՆԵԱՆ

Քաղաքական Ժողովը Յովհէբեդ առաւօտ, Դոկտ. Գէր. Սամբէհ վարդապետին Աստանէ երթալոյ եւ Սահմանադրութիւն գործադրելոյ պաշտօն տալու որոշումը ըրած ըլլալով, Գէր. Սամբէհ վարդապետ հետեւեալ հրաժարական նամակը գրեց ։

Ամենապատիւ Նախագահ Ս. Հայր եւ պատուական անդամք Քաղաքական Ժողովոյ ։

Ցաւ'ք քեզ յանցանքի չարաքեղ, բաս առաջադրութեան Ժողովոյ եւ յառ խոստման կատարելոյ ձեր դիտորդ մը վիճակին պէտք մեր թէ ինչքա եւ յանձնառու լինի եղանք, անհրաժեշտ ժամանակաւ երթալ Սեբաստիա եւ 'ի Մարզուան, եւ անդ անոր վճարելով գործադրութիւն Սահմանադրութեան գտնել. որովհետեւ, 'ի նոյն երեկոյ Յովհ. հանել 'ի Ազգային Ժողովոյ մերոյ խնդրոյ այժմ ի Մայ չնչինեւ գամառութեան տեղւոյն, գործ ծանուցեալ եւ գժուար նաց հանեն 'ի վեր, որք ընդ այլ կարծիս մեր գործոց խախտեն խաղաղ դիտողաց մեր․ իսկ առանց պանդխտութեան Յովսէփեանց 'ի կանի զանոնք ։

Թէ Քաղ. խնդրոյն բարելաւման զինք տանելու, որոց քաղաքաց եւ բժշկաց առաջէ Հարկ է քիչ հաւատալ խաղաղաբար ամուսնութեան դրա հօդւոյ որ միսնայ ժողովրդեան ձեզ որ գիտէք իւրաքանչիւրն լաւ հօրիւն սիրելի, զօր ինքն այլ չեղաւ այս ամէն ազգին ու խորհրդակցութեան եւ վարուքի որոց ի ոչ մեր ժողովրդեան եղեալ նախնի տեղեկացուց ինքն եւ նաեւ Նոր միսնայ ։

Եւ զի քաղաքին, այժմէն ալ են ծանեալ եւ մերձաւորք, որ երկաթի կարծիք ըսէն թէ բերնն եւ ոչ գործքն գործ միայ անոր կամ երկուց, վաւեր խնդրեմ զի 'ի բաց ընկալեալ գիտ յառաջընդունիլ յարգանօք, զայլ մի հաճոյիք պատրաստել 'ի նոյն առաքելութիւն եւ վաստակոց առ հաւ եմ, որ 'ի տասն ամաց հասել զհօգին խնդրէ ։

Մնամ, որպէս միշտ, գործեալ ամենահաւանելի ծառայ ազգի ։

ՍՈՒՐԲԷ ՎԱՐԴԱՊԵՏ

ՍԱՄԲԵԱՆ

1872 օգոստ. 24 Կ. Պոլիս

ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

Սահմանադրութիւն Ներհամարդութեան.—Նոր օրէնք ընդունիլ։

Սահմանադրական պատմութեան եւ ազատ փոխանակութեան օրինաւորութիւնը յաճախ չէ մխուած Նոր Եվրոպիոյ համար՝ որ ամէն բան հասանելի սկզբէն ։ Անգլիոյ պատմութեան մէջ ազատութիւնը զուգընթացութեան բաւական եղած է ։

Խոստովանաց առաջին գիտութեան կը կրէ գանձարանի ազատ եւ պաշտպանողական գրութեան մէջ, որ ընդհանրապէս 'ի կործ գտնուած Սահմանադրական կանխ ծրած է,—որոց ցամաք արդիւնքն հասկցուցիչ անոց,—եւ զոր ամեն երկիր արհեստավէրը հեռացնել 'ի բաց կը թողուն, ինչպէս որ կատարուած անգութ վերանորոգութիւնը կը վիճեն ։

Վաճառքին գործողութեանց դրութեան առաւելութեան անձին հաւաքուած են թէ հասարակական վաճառոց համար ամեն արդիւնաբեր եկամուտ նշանակութեան կամ պաշտպանութեանց համար առնուած չափաւոր մաքսն է, որ միայն ընդհանուր պետական ծառայել քանի մ'արտադրութեանց վերայ կը ծանրանայ, գիւղացիներու տարբերութիւններու վրայ, ինչպէս են ասրմ, գոյուր եւ այլ քանի մի ապրանքներ։ Այս դրութեան ետեւէ կը հեռանայ թէ հասարակական գանձն՝ իր մասնաւոր ունեցածը, համար՝ մաքսական օրէնքը մէկ է չափաւոր եւ մաքսի ամենայն մեծապէս սպառի ։

Այս սկզբան արդիւնաւորութիւնն յայտնի եղաւ Ֆրանսայի. Անգլիոյ մէջ 1825 էն եւ 1826 էն Հիւսքիսոնի եւ 1842—1846 Սըր Ռոպերթ—Փիլի ձեռամբ կատարած նորոգութեանց ', որոց մեծամասն նպաստեցին Ռ. Քոպտէնի եւ Նորա բարեկամաց քարոզութեանց ' խանդավառեալ հասարակական կարծեաց հանձնարարեալ առնուածս . Նորոգութիւնը՝ որոց կը թուի թէ վերջ կամ անմաս ամեն պաշտպանութիւն պիտի հեռանար հետեւեալ ճշմարտութեամբ վերայ գրուած արդիւնք վերցուց եւ զխոտոր Նախնական նիւթոց եւ գործածած սպառելոյ (ասրմ, շաքար եւ այլոց) մաքսը թեթեւցուց Ռոպերթ—Փիլի նորոգութիւնն եղաւ նախ՝ այլ եւ այլ Նիւթոց արտադրութեանց վերծարած տուրքերը բառնալ կամ թեթեւցնել, յետոյ մեքենական արհեստից փոխարեն, նախ՝ Ներմուծեալ վաճառաց կամ բերոց վերայ դրուած արդիւնք վերցուց։ երկիրարդ՝ արմտիքը, գուարի եւ հանքի նպարեղէնները տուրքէ ազատել երրորդ՝ այլ եւ այլ նախնական նիւթոց տուրքն ինչպէս նաեւ քիչ հասոյթ բերող տուրքերը ջնջել. չորրորդ՝ մնացեալ տուրքերն ալ չափաւորել, այն կերպիւ որ զարդուց կամ հանքից վերաբերելոյ նիւթոց տուրքերն հարիւրին 15էն, միջին արտադրութեանց վերաբերեալ արտադրութեանց տուրքն հարիւրին 10էն եւ ժամանակական արտադրութեանց վերաբերեալ արտադրութեանց տուրքն հարիւրին 30էն աւելի չըլլայ ։

Իր յաջորդներն ալ նախարարութեան տուքը Փիլեցին, եւ գայլ ամենայն մաքսերն բնութեամբ արտադրութեան ամէն ընդհանուր ազատութեան հետ պարտ առաջարկ ընելու ։

Վաճառականութեան ընդհանուր սոյն գրութեան խոստովանուեցաւ ազգին առեւտրական ազատութեան' արմատապես ծանուցած ամեն արգելուն խրագործին․ այն է երկրագործութեան արուեստից եւ վաճառականութեան ինչպէս նաեւ նախադրաւ խորհրդակցութեան եւ գաղթականութեան հաւասարութեան, կաղապարութեան զարգացում վաստակին եւ բարձր առաւելութեան, գործադրութեան առաւել հասկանալի եւ նոյն ազատ առաքինութեան փոխարեն տրամադրելոյ ընդդէմ եւ Նոր Նախարարութեան ձեռնհասութեան յորոց մաքսային, գործադրելով ազատական դրութեան դիմաց մարդիկ, եւ առեւտրական ազատասէր գաղափարութիւնը կը նշան խնդիր վերանորոգութեան Շուէմի եւ այլոց հետ ։

Այս առաջին նորոգութիւնն արդէն խիստ յաջող արդիւնք յառաջ բերաւ երկրագործութեան, արուեստից, վաճառականութեան, ուսումնականութեան, գաղթականութեան եւ ժողովրդոց բարեկեցութեան համար ։ Միջազգային խաղաղութեան նպաստող առեւտրական նոր քաղաքականութեան մ'սկզբնաւորութիւն եղաւ։

Որչէ երկիրներ ալ որ քիչ շատ Անգլիոյ եւ Գաղղիոյ հետեւելով պաշտպանութեան հին դրութիւնը կը փոխեցին ։ նոյն ալ նոր անջրպետութեանց հին դրութիւնը աւելիմանարելով հանել եւ ։

Երբոր ալ մնացած ժողովրդոց եւ կառավարութեանց կառավարութեան համոզուած թէ ամեն առեւտրական եւ այլ հարստութեանց եւ փոխառութեանց մէջ նպաստաւոր եղող բազմաթիւ փորձառու մարդիկ հետ համաձայնութեամբ կրառ ունենալ իրենց կարծիքներն, եւ ընդհանուր ու ամենական չափով ծանրացած կապերը ներմուծին, մաքսական վերանորոգութիւնն ամեն տեղ կը կատարի ։ պաշտպան արդիւնքներ կը վերնան եւ մաքսերն ազատական չափաւորեալ իրենց դասեն գտնուած պաշտօն (գանձուած Եւրոպայ կեդրոնի պաշտօնէն) վերածին, կարծեցեալ պաշտպանութեան պաշտօնը թողուց եւ պայման ազատութեան ամեն Եւրոպայի մէջ ազատ բազմաթիւ խաղերը կանխեցաւ ։

Ցեղական զիջութեան պաշտպանութեան առեւտրական ազատութիւնը գործու մեծ–մեծ յառաջադիմութիւններին մին պիտի լինի։ Եւ մարդկային կատարելութեան քայլան գաղափարն այսու հետեւ անհրաժեշտ հաւասարութեան ենթական է սորուն ձեռն ու ծանուցուցին խառնարելով, որպէս զի Քրիստոնէութիւն կազմել լինին միանալով այս մեծին հրաւիրել ։

Նյուրանի որը Պապոյ գիւղի համապատասխան վարժարանի պաշտպանութեան հոգաբարձութեան ։ ծառայութեան մին յարգոյ Գ. Ս. Տ. Բ. Ֆինճանճեան՝ հետեւեալ խմաստից ծանր խօսած է, զոր 'ի խնդիր ու ուսանողը բարեկամաց ամեն կը հրատարակենք ։

Պատուական Հանգիստականք ։

Անուանելի ազգային Հանգեւ մը, որ Հայոց ասոր գլխաւորն ու գեղեցիկ նշանակը կը նշանէ, եւ կը գրեմ ազգասիրաց հասարակ փափաքն ուղղուելու գոհացութեան եւ անձնանց հետ, որոնց գաղափարականութեան ամենակարեւոր ու կենսական խնդրոյն վերայ։

Բոլոր առանց խօսիլ ազատ ենթեւ հանգչելու, Նկատողքիւ խօսման այն մեծամեծ արդիւնքներ որ ձեր այդ գեղեցիկ ձեռնարկութեանն պիտի երեւին, խնդրեմ մտադրութեան ձեր Ներողամտութեան իմ այսօր խօսքերուս համար ։

Ազգային դաստիարակութեան այն է ազգին ամենէն կենսական խնդիրն ամեն հայու ուշն գրաւած է այսօր ։ այն գաստիարակութեան ազգին մահուան ու կենաց ու պատի մեզ անուանեալ անխափան կարեւոր է, որովհետ անհրաժեշտ է մարմնոյն այ-

րեցնող հոգը․ դաստիարակութիւնը՝ մեծամեծ հրաշալիք կը գործէ, ազգեր կը կանգնէ, ժողովուրդներ կը բարձրացնէ, ազգութիւններ կը հաստատէ, մեծամեծ եւ հազուագիւտ գործքեր յառաջ կը բերէ․ դաստիարակութիւնն՝ հարստութեան եւ երջանկութեան աղբիւրն է, սիրոյ եւ միաբանութեան կապերն, անարատ ընթացքի կանոնն։

Եթէ դաստիարակութեան պէտքն անհրաժեշտ չը լինէր, ի զուր էր այս հաշակել մեծամեծ եւ խնամոտ մարդկանց անուններն, այն է՝ ազգութեանց նշանաւոր քաղաքացիներն, հանճարեղ եւ մեծ սպասաւորներն, աշխարհին գործակալները, հռչակաւոր մատենագիրներն, որք մեծաւ մասամբ անշուք տունէ յառաջ եկած էին․ ամենայն իրենց խոստովանութեամբն եւ բարոյական աղբիւրներէն, ազգութեանց մէջ․ եթէ, կրկին, դաստիարակութեան պէտքն անհրաժեշտ չլինէր, ի նախիր էր ուրեմն պատուել ուսմամբ եւ գիտութեամբ անուանի եղող անձանց գերեզմանը գործոց յիշատակն․ ի զուր էր նաեւ խոստովանեալ կարգել այս մասնագէտ մանկանց եւ ազգասիրել ազգս դաստիարակութեան անհրաժեշտ կարեւորութիւնը։

Այն պատուական հանգիստակաց անհրաժեշտ են ուսում եւ գիտութիւնն, զոր մի բնչ բարիք եւ մեծութիւնք երեւցան կային ազգին մէջ, եւ այժմ մերթ ընդ մերթ կ'երեւին մի միայն դաստիարակութեան շնորհիւն էր յայս եկան այլ ընդհանրապէս բնչ ազնուաթեանց եւ ճշմարտութիւնք որ պատահեցան յերկինս, եւ այդ կը պատահին ազնութեան շարաշուք ծնունդն էր ազնուութեանն՝ որ թանձր ամպերու կը նման, որոնք ինչպէս արեգական հառաչանքները կ'արգելուն երկրիս վրայ ցոլանալու, ազնուութիւնն ալ կ'արգիլեն լուսոյ շնորհները խնամութեան սրտանկելիքը մարդուն մտաց ու հոգւոյն վրայ սփռելու։

Տէրք եւ Տիկնայք մեր անզուգ եռանդը ու անձանձիր զոհողութեանց արդիւնքն՝ ձեր որդւոց կատարեալ դաստիարակութիւնն է, որ ոչ միայն ձեզ օգտակար եւ նպաստաւոր պիտի լինի, այլ եւ ազգին սրտում պիտի ընծայէք ուսեալ եւ բարեկիրթ անդամներ․ եւ ոչ միայն Ազգին այլ եւ ամբողջ մարդկութեան պիտի նպաստէք ձեր սրտին թանկագին հատուածները եւ պիտի հաշակեն նոցա զրուցատեղ հայութեան փառաւոր անունը։

Հայրք եւ մայրք, ձեր այս մասնագէտ մանկանց միայն ու սիրով պիտի լինին, ձեզմով պիտի կանգնեն ազգս հայութեան նախնի փառաց յիշատակը, ձեզմով նաեւ պիտի լինին ազգս պարծանք եւ յառաջդիմութիւնք, եւ ժողովրդին մեծ լուսաւորութեան արժանաւոր եւ օգտակար անդամներ։

Հայրք եւ մայրք՝ գեղ պիտի լինին ձեր որդւոց բարեաց կամ չարեաց պատճառ եթէ հրաժարիք ձեր զաւակուն ցը դաստիարակութեամբ, ձեր պարտքը կատարեցէք․ եւ անոր ձեր զաւակաց բարեաց եւ երջանկութեանն առիթ եղար իրանն եթէ ոչ դասատուութեան մասնաւոր գձեր։ ձեր զաւակաց չարեացն ու թշուառութեան պատճառ եղաք։

Քանի՜ մեծ եւ նուիրական է ծնողաց պաշտօնը։ Երանի այն ծնողին՝ որ անմիտ կը կատարէ իւր պարտաւորութիւնը։ Հրահանգել մանկութիւնը, մշակել նորա միտքն ու սիրտն դաստիարակութեամբ․ ահա ինչ վեհ եւ սրբազան գործք։ Հայեացք ուղղել եւ բարեկիրթ անդամներ ստացող ազգութեան յառ զայն ինչ բարձրացեալ պաշտօն եւ պանծալի յիշատակ։

Եթէ չենք մեծամեծ եւ գեղեցիկ տաճարաց հոյակապ եւ ճարտարապետական պալատներ, եթէ կանգնենք փառաւոր կոթողներ, սիրայի տեսարաններ, որք կը հրաւիրեն եւ կ'ուրախացնեն նոցա վերայ այլ պահ մի միայն, վասն զի ատենական յենայէւ եւ որկածը ժամանակին աւերութիւնն մի մէջ խոսքն թագաւորք կը կործանեն զանոնք եւ հիմնայատակ կընեն․ եւ անոր անմահութիւն՝ ի զուր ուրեմն վաստակեր այն մեծամեծ գաւառներն զորս ողջոյն գեղեցութեամբ լու-

սաւորէ Տէրն Երան ամենայն ինչ հոգացող տալ ներքեւ թագաւորել յիմնոյ եւ մայրենոյ ենթակայ է․ ամենայն գիրքեր կը ոսկի կ'անցնի եւ կ'անհետի․ մարդն անգամ կ'անցանի․ բայց անոր բարեմասնութեամբ եւ կատարեալ հմտութեամբ զարդարեալ մարդուն փոխանակն յաւէ լոյս մ'եւ հետք մի կը թողու․ —

Ինչ է այս․ — դաստիարակութեամբ զարգացեալ մարդուն հոգւոյն մեծագործութեանց եւ առաքինութեանց նշաններն են․ որք յաւէտ նման կը փայլին մէջ եւ հետք մի կը ձգեն յաւիտենական։

Աւելորդ կը համարիմ ուսումնական պատմական անձեր աչաց առջեւ ներկայացնել նախնի մեծագործ եւ առաքինի անձանց անուանքն, մի առ մի յիշելով զանոնք, որք ուսման եւ գիտութեան լուսոյն շնորհիւ ազգային եւ պանծալի գործոց արդիւնք պատմած, իրենց անուանն անմահացուցած եւ գեղեցիկ օրինակներ ու յիշատակներ թողուցած են նաեւ իրենց մահուանէն ետքը։

Ահա խնամութեան Հրաշալիքն․ Իմաստութիւնն՝ որ հոգւոյ եւ մտաց լոյսն է անսպառ։

Դուք, ով պատուական հանդիսականք, դուք որ քաջ գիտէք եւ համոզեալ էք թէ հոգւոյն փրկութեան յայն եւ մեծութեան ու փառաց անկնկալութիւնն մի միայն մանկանց դաստիարակութեան վերայ կը կայանայ հոգին իր կարեւոր փառաւոր եւ յաղթական անուան ուղիղ գինիկ առաքն հոն ուսման եւ գիտութեան ասպարին մէջ պիտի ամբի արշաւանել, դուք որ լաւ ըմբռնած էք մեզ այս թէ հայը Խնդրեցանց Սահակեանց, Մեսրոպեանց, եւ Գրիգորեանց պէս բնտիր ընտիր հռչակաւորներ, եւ Արամեանք, Արայեանք, Տիգրանեանք, Խորէնեանք եւ Տրդատեանք նման քաջ հայրենասէրներ, աղգասէրներ, ուսումնասէր եւ առաքինի ու խորհրդականներ, եւ Վարդանանց ու Վահանանց պէս արի եւ անձնուէր պաշտպաններ ունենալոյ համար՝ մի միայն լուսոյ առաջնորդութեանը կը կարօտի․ ուստի անձանձիր փոյթ եւ մշտական խնամք պարտիք տանել վարժարաններուս յառաջդիմութեան, ուսկից միայն հայուն լուսոյ աստղը պիտի երեւի։

Յարակայ չէ այս, որ դուք եւս այսօր համոզմամբ եւ եռանդեամբ փութացիք այսօր մեր դպրոցական հանդիսին շուրջ եւ պատիւ յաւելուլ Ձեր ներկայութեամբը Ձեր եւ Ազգին զաւակաց սիրտն ու հոգին բիւր եւ անչափ շնորհակալեաց եւ երախտագիտական զգացմամբ լցնելով․ փութացիք, այո՛, յանդորրական այս սրբավայրը, քաջալերել զաւակներու խանդն ու խնամոտ խօսքերով, պատել նոցա գլուխը զանձնաւ պսակօք, ի վարձատրութիւն նոցա փառաւոր եւ խրախուսել զաւակներ ազգային մէջ եւս քան զեւս յառաջդիմելոյ։ Դուք այնու դատողութեամբ ու մեծ շնորհակալութեան եւ գովութեան արժանի էք, եւ Ձեզ կ'ուզենք մեր եւ աշակերտաց սրտանց եւ ջերմագին երախտագիտութիւնք։

Հապա՛, ով Մեծապատիւ Ուսման ծնողական խորհրդոյ եւ վարժարանիս պաշտօնեան հանդիսաւոր պատուականաց բարերարք, դուք պատուել եւս արժանի էք մեծ գովութեան եւ սրտագին շնորհակալութեան որ Ձեր հովանաւորութեամբ ներքեւ գտնուած վարժոցին Ձեր օժանդակութիւնն ոչ միայն երբէք չէք զլանար, այլ նաեւ տիւ եւ գիշեր կը մտածէք արդի զարգացին անձուկ եւ անյարմար գիրքն ընդարձակ եւ փառաւոր շէնք մի փոխանել եւ անոր Ձեր եւ Թագուհւոյ արգոյ փափագանաց համեմատ նորակերտ վարժարանն մի հիմնեցին Ձեր օրհնեալ ձեռքերովդ գլուխ ամեն բարեգործներն ու գթասրտութիւնք առաջնոր կրկնելով Ձեր եւ խնամ մի զարդարանք բարեկիրթ եւ պատուարժան անձանց առաջնորդ մըլոյն եւ սիրեցողութեամբ անոր նորակերտ վարժարանին շինութիւնն յառաջ կերթայ ամենայն փութով եւ եռանդեամբ։ Հաւատամ նաեւ, որ յոժարակամ պիտի մասնակցին նաեւ ամեն ուսումնասէրք եւ գթասիրաց Ազգայինք ազգային այս ամենակարեւոր եւ յառաջդիմական շէնքին ի գլուխ հանելոյ համար։

Օրհնեալ ըլլան այն ձեռքերն՝ որ վարժարանի մի հիմունքը կը դնեն․ օրհնեալ ըլլան այն վեհ եւ մեծահոգի բարերարաց անուանքն՝ որ ազնիւ սրտով կը նպաստեն ազգային վարժարանի մի կառուցմանն․ ինչ քան ցոյց քաղաք եւ գաւառ սրբոյն նոցա պատուոյն եւ փառաւոր յիշատակին՝ ուսկից անմահ պիտի արձանագրուին պատմութեան մէջ եւ դարուց ի դարս եւ ազգէ յազգ բերան օրհնութեամբ պիտի հռչակին։ Օրհնեալ ըլլան ասոր, ի մեծապատիւ Տէարք օրհնեալ ըլլան Ձեր ազգասիրութեան եւ մեծագործութեան յիշատակին, անձամբ պիտի լինին Ձեր անուանքն․ այո՛, անմահ եւ երկինք պիտի վարձատրէ Ձեր բարեգործ քաջութեան որդիներն եւ Ձեր ազգասիրական փափագն պիտի լնու ու կատարեսցէ։

Մ․ Տ․ Բ․ Ձէնէաճեան

ՀԱՇԻՒՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ԿԵԴՐ․ ՏՈՒՖ

1871—1872

ՅՈՒՆԻՍ 26

Նախորդ հրատարակութեան գումարը	90.760
Մեծապատիւ էֆէնտիք	
Թովմաս Ն․ Զաքրէճեան	75
Յովհաննէս Քէրովբէեան	75
Ռուբէն Կարապետեան	75
Զէնոբ Թէօրոսեան	75
Մովսէս Փափազեան	75
Իգնատիոս Սարգիսեան	75
Պետրոս Արծիւեան	75
Մ․ Յակոբ Վարդանեան	75
» Պետրոսեան	75
Գրիգոր Յովհաննէսեան	75
Խաչատուր Աւետիսեան	75
Խաչօրով Յակոբեան	75
Սամբէլ Մամասեան	75
Աւետիս Յակոբեան	75
Միքայէլ »	75
Յովսէփ Իւլէնճեան	75
Յարութիւն Մէրճիմէք-Պոշի	75
Գէորգ Աճեմեան	75
Մարտիրոս Այվազ Սարգիսեան	75
Գրիգոր Թօքմաճեան	75
Նշան Այվազեան	75
Աւետիս Լօքմաճեան ա․	25
Յուսիկ Սարաֆեան բ․ գ․	50
Մ․ Միքայէլ Գ․ Ֆէրմէճեան	75
Մարտիրոս Ադարեկեան	75
Խաչատուր Գասպարեան բ․	25
Խորէն Առաքելեան	75
Վարդան Պարտիզպանեան	75
Նշան Յակոբեան	75
Յովհաննէս Սարաֆեան	75
Տիգրան Կարապետեան	25
Յակոբ Վարդանեան	25
Գէորգ Պալտասարեան	25
» Փափազեան	25
Կարապետ Գրիգորեան	25
Մինաս Մ․ Լազեան	25
Միքայէլ Մ․ Մինասեան	25
Միհրան »	25
Մ․ Միքայէլ Սահակեան	25
Մ․ Մարկոս Կարապետեան	25
Ռուբէն Սամաթեան	25
Կարապետ Յարութիւնեան	25
Գասպար »	25
Գաբրիէլ »	25
Կարապետ Աւետեան	25
Յակոբ Գէորգեան	25
Տիգրան Խաչատուրեան	25
Յովհաննէս Գաբրիէլեան	25
Մկրտիչ Բոյաճեան	25
Եղիա Աթանասեան	25
Գաբրիէլ Աստուրեան	25
Պօղոս Վ․ Մախաթեան	25
Պետրոս » »	25
Պօղոս Պօղոսեան	25
Կարապետ Թ․ Չէլէպեան	25
» Առաքելեան	25
Սահակ »	25
Գալուստ Թ․ Օքսուզեան	25
Սահակ Խաչատուրեան	25
Մանուկ Գրիգորեան	25
Մ․ Գրիգոր Յարութիւնեան	25
Յովհաննէս Պետրոսեան	25
Մ․ Թադէոս Գրիգորեան	25
Գրիգոր Անդրանիկեան	25
Կարապետ Յարութիւնեան	25
Արիստակէս Յովհաննէսեան	25
Խաչատուր Պօղոսեան	25
Մ․ Միսաք Մկրտիչեան	25
Յակոբ Ղազարեան	25
Յարութիւն Աստուրեան	25
Աւետիս Յարութիւնեան	25
Փիլիպպոս Առաքելեան	25
Մ․ Կարապետ Յարութիւնեան	25
Սահակ Յարութիւն	25
Զարուհի Սեփերեան	25
Մանուկ Գաբրիէլ	25
Սիմոն Միքայէլ	25
» Մ․ Սիմոնեան	25
Աբրահամ Թադէոսեան	25
Թորոս Նշանեան	25
» Պօղոսեան	25
Խաչատուր Պօղոսեան	25
Գրիգոր Վարդանեան	75
Սարգիս Պէնկլեան	75
Անդրանիկ Վարդանեան	75
Մ․ Թադէոս Զաքարեան	75
Ստեփան Փափազեան	75
Կարապետ Յակոբեան	75
Յակոբ Կարապետեան	75
Պետրոս Մարտիկեան	75
Խաչիկ Մարտիկեան ա․ բ․	50
Գումար	94.775

23 օգոստ․ 1872
ի Պատրիարքարանի Հայոց
Գում—Գափու

Ի դիմաց Ազգ․
Կեդր․ Տնտ․ Խորհրդոյ
Գանձապետ
Յ․ Ղուկաս Մ․ Հովսեփեան

ԱԶԴ

Ըստ արքեղ Նուպարեան եւ Տաշճեան գարեան վարժարանի խնամակալութիւնը պարտք կը համարի ծանուցանել թէ արձակուրդը ամսոյ 1ին լրանալով՝ նոյն օրը աշակերտք պէտք է վարժարան գտնուին։

Աշակերտ առնու գիտակցութիւն ունեցող Մեծ․ անձինք գիտելու են վարժարանիս խնամակալութեան անդամ Պայազեան Յովհաննէս էֆէնտին, Պոլիս Քումրու խան թիւ 9, կամ տեսչութեան ի վարժարան։

ԱԶԴԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

ՄԵԶՊՈՒՐԵԱՆ ԵՐԿՍԵՌ ՎԱՐԺԱՐԱՆԻ

Վարժարանս յաջողակ ընթացքն մանկունքն մեծարոյ ծնողաց կը ծանուցանէ որ յառաջիկայ սեպտ․ 1 առաջին հերթական պայմանով կարելի է ընդունիլ ի վարժարանս։

Նախակրթարան, ուր կուսանին աշակերտք գիր ընթերցում, դրաբարժութիւն, [illegible] ուսմունք Քրիստոնէական հաւատոյ, աւելի պատմական մասը հանդերձ պատմութիւն ազգային երգք ընտանեկան եւ նիւթական ուսում, մէկ ու կէս ոսկի ամսական կանխիկ վճարելով։

Դասատուութիւն, ուր ասոնցմէ զատ կուսանին ազգայ Հայերէն, Տաճկերէն, Գաղղիերէն եւ Անգղիերէն լեզուք, բարոյական եւ կրօնական ուսմունք, ազգային եւ սրբազան պատմութիւնք, թուաբանութիւն, երկրաչափութիւն, գրագիտութիւն, աշխարհագրութիւն, գծագրութիւն, գրագրութիւն, տրամաբանութիւն եւ բնագիտութիւն, երկու ոսկի մէկէս ամսաթոշակ վճարելով. իսկ Անգղիերէն ուսանողք երկու ու կէս մէճիտ Օրիորդաց սրահն, ուր Անգլիերէն եւ Տաճկերէնէ զատ ամեն ուսմունք կուսանուին, մինչ այժմ ծանուցած կարգն եւ շափուար պայմ կուսանին մի եւ նոյն տուրքն ունի․ այս հայու լէն դուրս է ուսանողք որոց ուսանողք կը պարտին տանիլ երկու ոսկի մէկէս ամսաթոշակ։

Ամսական արտաքսն ծնողաց հանգստեանց թոշակներն երբէք անփոփոխ չընդունուիր, այն կարգի աշակերտ որոնք միայն ճաշոց վարժարան կուգան, առօրական ամսաթոշա-

կայ մէկ ու կէսը վճարելու են։

Գիւղացիներուն թուոյն է երկու բ ու կէս ամենեւան լիրայ, երկու անկուլ միանգամ կանխիկ վճարելի. այս մասին ունելի մանրամասն տեղեկութիւն առաջը փորձառանիս ցնորէնութեան գիտելու է։

Յոյս է մեզ տեսնել որ երկար տարին 'ի վեր փորձառանիս [illegible] … կանխիկ վճարման համար … [illegible]

… [illegible] …

1872 օգոստ. 18
Հիւսը Տիպի մեծ Մ. Ս.
փողոց թիւ 93 Մեղրոբեան

Ա. Զ. Դ.

Թովմասուբ Հայկական երկաթուղիին … [illegible] … կէս ղրուշ … [illegible]

Նիկոմիդիա կը յայտարարէ … [illegible] … 10-էն 'ի վեր … [illegible] … կը յարգանքի։

Այս այժմ հեռանկարները կաւանաւ[illegible]։

Հայ լեզու եւ գրականութիւն,
Փարիզերէն,
Տաճկերէն,
Թուաբանութիւն,
Երկրաչափութիւն,
Աշխարհագրութիւն,
Պատմութիւն եւ Տարրաբանութիւն,
Քաղաքականութիւն Աշխարհի, Ազգային եւ ընդհանուր,
Կրօնք եւ Բարոյագիտութիւն,
Գծագրութիւն,
Գեղեցիկ,
Վայելչագրութիւն.

Ընդունելութեան պայմանները [illegible] կանխիկ … [illegible]

Իսկ փորձառանին բաղման համար … [illegible] … թեան օր միայն կատարուին։

1872 օգոստ. 16
Յ. Յ. [illegible]

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՔ
ՆՈՐ ԴԵՏՐԻԼ
ԴԱՏՆԱԿԻ ՀԱՄԱՐ
ՆՈՒԻՐԵԱԼ ՀԱՅՈՑ ԱԶԳԻՆ

Կը ծախուի Գ. Յ. Գաֆաֆեանի գրատունը. Գին 8 ղր.

ԴԱՍԱԳԻՐՔ
ԸՆԹԵՐՑԱՆՈՒԹԵԱՆ
ՅՕՐԻՆԵԱՑ Գ. Ո. ԱՂԻՔԵԱՆՆԵԱՆՑ
ՏԱԻԻԻԻ
ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԸՆԹԵՐՑՈՒԹԵԱՆ
ՔԵՐԹՈՒԱԾՆԵՐ

Ընթերցանութեան նոր փորձուած … [illegible] … կան։

Կը գտնուի Գ. Յ. Մարգարեանի գրատունը. Գին 3 ղր.

ՓՕՂԵՑ ԳՈՐԾՈՅ
ՀԵՂԻՆԱԿ
ԱՂԷՔՍԱՆԴՐ ՏԻՒՄԱ
ԹԱՐԳՄԱՆԵՑ
Կ. Եղ[illegible]

Աշխարհահռչակ հեղինակին … [illegible] … գինն է ղրուշ 70

Ըսէն մի հատորի գինն է կէս [illegible] … մէջ։

Բաժանորդ … [illegible] … 10 Տետրակաց փոխառութեամբ։

ԳԱԳԻԿ
ՎԵՐՋԻՆ ԱՐՔԱՅ ՀԱՅՈՑ ԲԱԳՐԱՏՈՒՆԻ
ԹԱՏԵՐԳՈՒԹԻՒՆ
Ի ՀԻՆԳ ԱՐԱՐՈՒԱԾՍ
Գրեաց
Աւետիք Տ. Մինասեան, 'ի Ս. … [illegible]
Գին 5 դահեկան.

ԸՆԴԻՐՔԱՆ
ՀԱՆՐԱՀԱՇԻՒ
ԵՒԱՅ
ԳՐԱՀԱՇԻՒ
Ի Գրեեր [illegible]
ՀԱՏՈՐ Ա.
ԳՈՐԾ Բ.
ԳՐԱՒՈՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

… [illegible] … Գին 8 դահեկան։

ԾԱՆՈՒՑՈՒՄՆ

Կայսերական զօրաց համար 4,500 … [illegible] … 28էն 'ի Տարի … [illegible]

… [illegible] …

23 օգոստ. 1872
'ի Կուսան [illegible]

Տասնեակ 87 [illegible] … [illegible] …

14 օգոստ. 1872
'ի [illegible]

LLOYD SUISSE
ԼՈՅՏ ՍՒԻՍ
ԱՊԱՀՈՎՈՒԹԵԱՆ
(ՄԱՔՍԻՄՈՒԹ)
ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՎԻՆԹԸՐԹՈՒՐԹԸ.

Այս ընկերութեան կը … [illegible] … ապահովելու։

… [illegible] …

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԳՈՐԾԱԿԱԼ — ԱՊԱՀՈՎԱԳԻՐ
[illegible] — ԲԵԹՈՒՆԵՑ
… [illegible] … 'ի Ղալաթիա.
թիւ 2 — 'ի Պոլիս.

Այս ընկերութեան … [illegible] … 15 Մեծ … [illegible]

Իսկ գաւառաց մէջ հետեւեալ [illegible]:

ԻԶՄԻՐ. [illegible]
ԵՐԶՐՈՒՄ [illegible]
ՆԻԿՈՄԻԴԻԱ. [illegible]
ԱՏԱՓԱԶԱՐ. [illegible]
ՊՐՈՒՍԱ. [illegible]
ԹԷՔԻՐՏԱՂ. [illegible]
ՏՐԱՊԻԶՈՆ. [illegible]
ՍԱՄՍՈՆ. [illegible]
ՄՈՒՇ. [illegible]
ՍԵԲԱՍՏԻԱ. [illegible]
ՒԱՆ. [illegible]
ԹՈՔԱՏ. [illegible]
ՀԱԼԷՊ. [illegible]
ԵՐԶՆԿԱ. [illegible]
ՄԱԼԱԹԻԱ. [illegible]

… [illegible] …

ԽՄԲԱԳԻՐ—ՏՆՕՐԷՆ
Կ. Պ. [illegible]

Ի ՏՊԱՐԱՆԻ ՄԱՍԻՍ ԼՐԱԳՐՈՅ
[illegible]

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ

ԸՆԹԱՑՔ ՓՈԽԱՆԱԿՈՒԹԵԱՆ
23 ՕԳՈՍՏՈՍ

ՕՍՄԱՆԵԱՆ ԼԻՐԱՅԻ ՀԵՏ 100 ԴՈՒՐՈՒՇԻՆ

Լոնտրա 3 ամիս ղուրուշ	109 1/4
Փարիզ	23.50

ԸՆԹԱՑՔ ԴՐԱՄՈՑ
23 ՕԳՈՍՏՈՍ

Անգլ. լիրա	ղուրուշ	109. 8
Նաբոլէոն ոսկի	»	87.4
Իմբէրիալ ռուս.	»	89. 6
Փորինթ	»	51.16
Հինգ ֆրանք	»	—
Հինգլիգ	»	104.30
Ռուպիէ	»	149.20

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼԻՍ 23 ՕԳՈՍՏՈՍ

ԱՐՄՏԻՔ

Ցորեն կարմիր Պէսարապիա	29 —34
» » Աղայ	32 —35
» » Պուլկար	30 —32
» » Թուրքեայ	30 —32
» Թէքիրտաղ	30 —32
» կակուղ Աղայ	30 —33
» » Պէսարապիա	28 —32
Գիւղը Բուլա	28 —32
Ցորեն կակուղ Թուրքեայ	28 —32
Վառնա	30—32
» » Պուլկար	28—30
Եգիպտացորեն Թունա	19—20
» Անատոլ.	17—18
Գարի Թունա	14—14 1/2
» Անատոլ.	

ՆԵՐՔԻՆ ԲԵՐՔ

ԽՈՂԱԿ ՉՈՐ

Պուրսա	ղուրուշ	—
Անատոլու	»	—
Քոնիա		
Եսքիշէհիր	»	
Պոլիս	»	

ԲԱՄԲԱԿ

Իզմիր	հօխա	10
Ադանա	»	10 1/2
Սամսոն	»	9
Պարսկաստան	»	8
Վրաստան	»	8 1/2

ԲՈՒՐԴ

Անատոլու լուացուած	հօխա	
» չլուացուած	»	
Րումէլի լուացուած	»	
» չլուացուած	»	
Վրաստան լուացուած	»	
» կէս	»	
» չլուացուած	»	
Տիֆթիկ	»	
Էսկի Շէհիր	»	8 3/4

ՄԱԶԸ

Պարսկաստան	հօխա	11—
Անատոլու	»	10—1/2
Րումէլի	»	6—7

ՊԷՕՐԻ

Դալմաչիա Ա. տեսակ	հօխա	21
» Բ. »	»	19 —
Լէհաստան	»	21
Բոսնիա	»	
Սալոնիկ	»	
Եգիպտոս	»	
Զմիւռնիա		

ԹԻՒԹԻՒՆ

Լէնկիրիա	հօխա	44 —45
Պաֆրա	»	44 —
Պէյլիքալ	»	46 —
Ջէբէլ	»	—
Վան	»	29 —

ԱՅՏԻ ՄՈՐԹ

Ադանա	8	կտոր	մէկ	Օ. Լ.
Կոզիան		»	»	»
Սիվաս		»	»	»
Էրզրում		»	»	»
Գայսէրի	»	»	»	»

ՁԷԹ

Մուտանիա	հօխա	7 1/2—
Այվալը	»	8 1/2—
Սամոս	»	10 —
Միտիլի	»	6 1/2

Պղինձ Թուրքեայ երկրին մէջ		9 1/2—10
Աֆիոն	»	260 —275
Գիթրէ	»	25 —26
Մուսուլ	»	—
Պատուական Անատ.	թիւէ	—
» Րումէլի	»	—
Մեծաքար Պարսկ. Իէյա	»	44 —
Պլուտին		— —

ԱՐՏԱՔԻՆ ԲԵՐՔ

		ղուրուշ
Խաւիծ Իսպ. տեսակ 100	հօխ.	1300—
» Բ. »	»	1240
Բէմէն	»	
Շաքար փոշի Հոլ.	հիւղ	250—
» » Դաղդ.	»	—
» գլուխ Դաղդ.		290—
Զայ Բօհեա	հօխան	26 —
» Բէքօ ծաղիկ	»	60 —80
Անուշ (գայլայ)	կենդ.	1065 —
Պղպեղ (սիպեր)	հօխա	11—
Լեղակ (չիվիտ) Պէնկալա	»	130 —140
» » Մատրաս	»	— — 90
Զինք տախտ. 100 հօխ.	Ֆր.	95 —
Երկաթ ձողաձեւ		85 —
» տախտակ		93 —
» բեւեռներ		80 —82
Քարիւղ		112 —118
Երկաթ խողովակ 100	Բէր. Ֆր.	45
Կարագ եղ. Ռուսիոյ	դր.	43 —14
Խահվէ		60 — 65